

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej

Głównego Inspektora Sanitarnego¹⁾

za rok 2023

(rok, za który składane jest oświadczenie)

Dział I²⁾

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w ~~kierowanym/kierowanych przeze mnie dziale/działach administracji rządowej³⁾/w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych*~~

Główny Inspektorat Sanitarny

.....
(nazwa/nazwy działu/działów administracji rządowej/nazwa jednostki sektora finansów publicznych*)

Część A⁴⁾

~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B⁵⁾

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część C⁶⁾

~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁷⁾

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁸⁾,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych,
- innych źródeł informacji: bieżącego monitoringu potrzeb urzędu w zakresie merytorycznym i organizacyjnym, auditów zewnętrznych i wewnętrznych Zintegrowanego Systemu Zarządzania w Głównym Inspektoracie Sanitarnym.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa, dnia 26 lutego 2024 r.

Główny Inspektor Sanitarny
wz. Krzysztof Saczka
Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego

/dokument podpisany elektronicznie/

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis ministra/kierownika jednostki)

* Niepotrzebne skreślić.

Dział II⁹⁾

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

Zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi

Przy realizacji spraw związanych z powiadamianiem Głównego Inspektora Sanitarnego o wprowadzeniu do obrotu suplementów diety i żywności wzbogacanej, pomimo podjętych działań naprawczych, nie udało się w pełni wyeliminować występowania opóźnień w zakresie weryfikacji i oceny ww. powiadomień, oraz doprowadzić do całkowitej likwidacji zaległości w rozpatrywaniu odwołań od decyzji organu pierwszej instancji dla produktów podlegających powiadomieniom. Głównymi przyczynami zaistniałej sytuacji były:

- wpływ bardzo dużej liczby powiadomień dotyczących suplementów diety – 17 030, a także powiadomień dotyczących żywności wzbogacanej – 1226;
- zakończenie w lutym 2023 r. kadencji Zespołu do spraw Suplementów Diety przy Radzie Sanitarno-Epidemiologicznej XII kadencji, w ramach której powoływany jest i pracuje Zespół;
- przedłużona procedura notyfikacyjna rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie substancji wzbogacających dodawanych do żywności - 6 miesięcy zamiast 3 miesięcy po powiadomieniu Komisji Europejskiej, na podstawie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z art. 12 ust. 3 rozporządzenia nr 1925/2006; projekt został skierowany do notyfikacji w sierpniu 2023 r. Wdrożenie ww. regulacji prawnej jest kluczowe dla poprawy sytuacji w zakresie realizacji zadań wynikających z procedury powiadamiania Głównego Inspektora Sanitarnego o wprowadzeniu do obrotu suplementów diety i żywności wzbogacanej, ponieważ określa ona m.in. w załączniku wykaz substancji innych niż witaminy i składniki mineralne zakazanych w produkcji środków spożywczych.

Ponadto nie zostały zakończone prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, który w szczególności zawiera propozycje zmian przepisów w zakresie suplementów diety - z uwagi na bardzo dużą liczbę uwag zgłoszonych w ramach uzgodnień zewnętrznych do projektowanej regulacji. Zgłoszone uwagi wymagają dalszej analizy pod kątem wypracowania możliwych rozwiązań.

Skuteczność i efektywność działania

Nie wszystkie cele zaplanowane na 2023 r. w Planie działalności Głównego Inspektoratu Sanitarnego zostały w pełni zrealizowane, z czego w znacznym stopniu cel „Zapewnienie organom administracji publicznej, innym podmiotom oraz społeczeństwu dostępu do zweryfikowanych informacji o bieżącej sytuacji epidemiologicznej dot. występowania zakażeń i chorób zakaźnych w Polsce”.

Ogółem zostało opublikowanych 50 raportów epidemiologicznych dotyczących zachorowań na choroby zakaźne oraz niepożądanych odczynów poszczepiennych w stosunku do planowanych 74. Zmniejszenie liczby wydanych raportów wynikało z przyczyn obiektywnych – zmian przepisów prawnych – nowelizacji Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2023 r., która zniosła obowiązek składania przez placówki medyczne sprawozdania MZ-55, dotyczącego zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę. Spowodowało to brak dostępu do danych w II półroczu 2023 r. i wskutek tego zmniejszenie liczby wydanych opracowań „Meldunki Epidemiologiczne – Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę w Polsce” o 24 meldunki.

Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu jednostki sektora finansów publicznych albo działu administracji rządowej, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane, niewystarczający monitoring kontroli zarządczej, wraz z podaniem, jeżeli to możliwe, elementu, którego zastrzeżenia dotyczą, w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

Zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi

- 1) kontynuacja prowadzenia wstępnej oceny powiadomień pod kątem wystąpienia substancji niedozwolonych do stosowania w ocenianych środkach spożywczych, w tym w suplementach diety;
- 2) koordynacja prac Zespołu ds. Suplementów Diety, działającego w ramach Rady Sanitarno-Epidemiologicznej XIII kadencji, w zakresie ustalenia maksymalnych ilości witamin i składników mineralnych, jak również składników roślinnych możliwych do stosowania w suplementach diety.

Skuteczność i efektywność działania

- 1) dalszy rozwój Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) poprzez wprowadzenie nowych funkcjonalności, w tym uruchomienie nowych e-usług oraz doskonalenie funkcjonalności istniejących (planowany termin zakończenia prac – do końca 2026 r.);
- 2) pozyskanie środków z programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 z przeznaczeniem na wdrażanie nowych e-usług (planowany termin zakończenia prac – do końca 2024 r.);
- 3) przeprowadzenie przeglądu partnerskiego w wojewódzkich i granicznych stacjach sanitarno-epidemiologicznych, którego celem będzie analiza stanu kontroli zarządczej w tych stacjach; opracowanie raportu końcowego jako podstawy do ew. wypracowania zaleceń/wytycznych dla jednostek Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Przeprowadzenie przeglądu oraz wdrożenie przez ww. jednostki przyjętych w raporcie rekomendacji powinno przełożyć się także na funkcjonowanie Głównego Inspektoratu Sanitarnego, jako urzędu obsługującego centralny organ administracji rządowej kierujący całą Inspekcją (planowany termin przeprowadzenia przeglądu – do końca 2024 r.).

Mechanizmy kontroli – dokumentowanie systemu kontroli zarządczej

- 1) zakończenie prac i wdrożenie zaktualizowanej regulacji wewnętrznej w sprawie zasad organizacji i prowadzenia szkoleń (planowany termin wykonania – do końca 2024 r.).

Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń, wraz z podaniem terminu ich realizacji.

Dział III⁽⁰⁾

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

Zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi

- 1) kontynuowano priorytetowe weryfikowanie powiadomień, co do których istnieje podejrzenie, że produkt zawiera w swoim składzie substancje zagrażające zdrowiu konsumentów, poprzez wzmocnienie selekcji wpływających powiadomień pod kątem wystąpienia substancji, które są niedozwolone do stosowania w suplementach diety;
- 2) kontynuowano prowadzenie wstępnej oceny powiadomień poprzez wzmocnienie kategoryzacji wpływających powiadomień skupiając się przede wszystkim na wystąpieniu substancji niedozwolonych do stosowania w ocenianych środkach spożywczych;
- 3) kontynuowano wprowadzanie usprawnień w systemach informatycznych w celu skrócenia czasu i automatyzacji weryfikacji powiadomień w ramach projektu pt. „System powiadamiania o wprowadzeniu do obrotu żywności prozdrowotnej (SPOŻ)”, współfinansowanego ze środków UE:

Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”. SPOŻ stanowi moduł funkcjonalny systemu SEPIS;

- 4) zintensyfikowano działania skutkujące stabilizacją fluktuacji fachowej kadry do spraw monitorowania produktów objętych systemem powiadamiania GIS;
- 5) na bieżąco prowadzono stałe szkolenia pracowników Wydziału do spraw Suplementów Diety, Żywności Wzbogacanej i Nowej Żywności - według potrzeb, każdorazowo obejmujące nowo zatrudnionych pracowników do spraw monitorowania produktów objętych systemem powiadamiania GIS (mentoring);
- 6) wyeliminowane zostały zaległości w zakresie załatwienia spraw w postępowaniu administracyjnym drugiej instancji dotyczących kar pieniężnych nakładanych na przedsiębiorców przez państwowych wojewódzkich inspektorów sanitarnych w odniesieniu do żywności dla określonych grup, suplementów diety, żywności wzbogacanej i nowej żywności;
- 7) kontynuowano i zakończono przewidziane w ramach upoważnienia dla Głównego Inspektora Sanitarnego udzielonego przez Ministra Zdrowia prace legislacyjne nad projektem rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie substancji wzbogacających dodawanych do żywności (projekt w notyfikacji), m. in. określającego wykaz substancji innych niż witaminy i składniki mineralne zakazanych w produkcji środków spożywczych, w szczególności suplementów diety;
- 8) odbyły się dwie stacjonarne narady szkoleniowe dla kierowników Oddziałów Nadzoru nad Bezpieczeństwem Żywności i Żywności wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych, w terminach 19-20.09.2023 r. oraz 20.11.2023 r. obejmujące m.in. istotne zagadnienia z zakresu suplementów diety; wykłady podczas narady we wrześniu były transmitowane on-line dla pracowników wszystkich jednostek terenowych Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Skuteczność i efektywność działania

- 1) uruchomiono w SEPIS nowe moduły, w tym w obszarze bezpieczeństwa żywności i żywienia, higieny środowiska oraz nadzoru nad chemikaliami, rozwijano ich funkcjonalność, a także funkcjonalność innych elementów ww. systemu.

Mechanizmy kontroli – dokumentowanie systemu kontroli zarządczej

- 1) w dniu 28 kwietnia 2023 r. zostało wprowadzone Zarządzenie Nr 9/23 Dyrektora Generalnego Głównego Inspektoratu Sanitarnego w sprawie naboru na wolne stanowiska pracy nieobjęte mnożnikowym systemem wynagradzania w Głównym Inspektoracie Sanitarnym;
- 2) wdrożono zaktualizowane dokumenty o charakterze strategicznym z obszaru zarządzania zasobami ludzkimi:
 - a) Strategię Zarządzania Kapitałem Ludzkim Głównego Inspektoratu Sanitarnego na lata 2023 – 2025,
 - b) Program Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Głównym Inspektoracie Sanitarnym na lata 2023 – 2025.

Należy opisać najistotniejsze działania, jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań wskazanych w dziale II oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie. W oświadczeniu za rok 2010 nie wypełnia się tego punktu.

2. Pozostałe działania:

Skuteczność i efektywność działania

- 1) zrealizowano projekt pn. „Podniesienie poziomu bezpieczeństwa sieci teleinformatycznej używanej w ramach Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez rozbudowę rządowej sieci teletransmisyjnej GovNet”, którego celem było podniesienie poziomu bezpieczeństwa przyjętych rozwiązań informatycznych i telekomunikacyjnych w Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie transmisji danych oraz ochrony przesyłanych i przetwarzanych danych, w tym danych osobowych.

Cele i zarządzanie ryzykiem

- 1) opracowano nowe wersje regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem, wprowadzające dodatkowy komponent zarządzania szansą.

Należy opisać najistotniejsze działania, niezaplanowane w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, jeżeli takie działania zostały podjęte.

Objaśnienia:

- 1) Należy podać nazwę ministra, ustaloną przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 i Nr 80, poz. 717, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 169, poz. 1414 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1217 i Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 161, poz. 1277 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 354), a w przypadku gdy oświadczenie sporządzone jest przez kierownika jednostki, nazwę pełnionej przez niego funkcji.
- 2) W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem "X" odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.
- 3) Minister kierujący więcej niż jednym działem administracji rządowej składa jedno oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w zakresie wszystkich kierowanych przez niego działów, obejmujące również urząd obsługujący ministra. Oświadczenie nie obejmuje jednostek, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020 i Nr 238, poz. 1578).
- 4) Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.
- 5) Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 6.
- 6) Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami

wewnętrzny, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.

- 7) Znakiem "X" zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu "innych źródeł informacji" należy je wymienić.
- 8) Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- 9) Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.
- 10) Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplanowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.